Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Almanach ad annos XV [...] calculata - Cod. Ettenheim-Münster 31

Regiomontanus

[15./16. Jahrh.]

Johannis de monte regio: germanorum decoris: etatis nostre astonomorum principis Ephemerides

urn:nbn:de:bsz:31-103103

Visual Library

¶ Johannis de monte regio: germanorum decoris: etatis noſtre aſtronomorum principis Ephemerides

VSum ephemeridis cuiuſl bet breuiter exponemꝰ. In pri
mis adeſt numerus anni ad quē ſpectat almanach quod
cunqꝫ. Deinde ſuccedunt que vocant̄ feſta mobilia: quibꝰ
diebus: quorum menſium agi ſoleant. Ac ſi quod lumina
rium anno quopiam defecturū eſt: tempus medie eclipſis
Itē dimidia duratio punctaqꝫ ecliptica ſi particularis fue
rit eclipſis cum figuratione cōgrua denotantur. Ceterum
quinqꝫ planete quibus regredi incipient diebus: et quan
tum durabit cuiuſqꝫ regreſſio ſi modo eam habiturus eſt. Item quotiens mer
curium regredi contingit: certis diebus prefinitur. Quas res ſi quis in textu nu
meroꝝ promptius intueri cupiat rubro lineamento locos regreſſionū notare
poterit. Iam verſo folio duplex litterarū ſpecies offertur. Siniſtra quidē facie
numeri motuū veroꝝ: gradibꝰ minutiſqꝫ diſponunt̄. Uerū quo articulatius ſin
gula diſcernas: in ea facie menſis notat̄ cum inſignibꝰ quibuſdam diebus ſuis
litteraqꝫ dominicali repetita ac numero dierū ſuoꝝ: vt certo ⁊ omibus noto tē
pori motus certus aſſignet̄. Succedunt deinceps octo columnule lineis diſcre
te ſingularibꝰ: quaꝝ prima ſolis eſt: ſecūda lune: octaua capiti draconis lunaris
dicatur: quinqꝫ aūt medie planetis allegātur: ſaturno: ioui: marti: veneri: ⁊ mer
curio. characteribus etiā ꝓprijs hunc ordinem ſuperne cōmonſtrantibus quoꝝ
atqꝫ alioꝝ quorundam ſignificationem poſt hac interpretabimur. Unaqueqꝫ
columnula duplicem numeroꝝ habet ordinem: graduū videlicet ac minutoꝝ
qui cuius ſint ſigni character proximo ſuprapoſitus āmonet. Omnis aūt motus
verus hic deſignatus ad meridiem refertur diei cuius numero opponūtur gra
dus et minuta talis motꝰ. Dies etiā equales ſupponimus veluti ſuppotatio po
ſtulat aſtronomica. Qui eni petit motum lune verum ad meridiem vulgarē quo
ſcꝫ ſol meridianū poſſidet ad quēqꝫ clauduntur dies apparentes ſiue inequales
is intret tabellā lune inferius exponendā cum vero loco ſolis: ⁊ quod in cōmu
ni angulo ſigni graduūqꝫ ſolis offertur demat ex numero lune in almanach po
ſito. Hac itē cautiuncula vtatur quotiēs locū lune verū in themate quopiā id eſt
figura celi ſiſtere velit. Sol aūt planeteqꝫ ꝓpter tarditatē motus ſui hac ſartiēdi
formula nō egent. Eſt preterea aliud remunerationis genus ꝓpter diuerſitatē
meridianoꝝ contingēs ſi momenta quelibet quātūuis exigua perſequi velis quod
quidē hac lege abſolues. In tabula regionū accipe nomē habitatōis tue ſi illic
ſcripta ſit aut viciniois ⁊ numerū qui e directo eiꝰ iuxta notā a vl m apparet: ad
de tēpori cuiuſcūqꝫ cōiunctionis vel oppoſitiōis aut eclipſis lūinariū qđ in textu

ephemeridis cuiuſcunqꝫ ſcriptū eſt ſi nota a occurrat: aut minue ex eodem ſi no
tam adſit. Ea quippe columnula numerorum que iuxta priorem ordinē notarꝫ
a ⁊ m apparet horas ac minuta earꝫ cōplectitur. Que aūt poſteriori notarꝫ a ⁊ m
ordini adiacet minuta tantum exhibet addenda motui lunari in almanach ſcri
pto: aut minuenda ex eo prout nota precedens admonet. Porro ſi libeat inqui
rere motum verū alicuius planete ad horam diei quācunqꝫ: motus eius diurn⁹
eliciatur id eſt differentia duorum motuum imediate conſcriptorꝫ. Hinc portio
horaria diſcatur que eſt vigeſimaquarta pars motus diurni: quam ſi totiens ad
dideris motui ſcripto quot ſunt hore vltra meridiem planeta progrediente: aut
totiens detraxeris eo regredienteꝫ motus verus ad horaꝫ prepoſitam emerget.
Ceterū ſingule planetarū columne binas in capitibus ſuis geſtant litteras que
ſingulorū latitudines ad initia menſiū quodāmodo indicāt. Nempe his duab⁹
S A ſeptētrionalis aſcendēs: illis aūt S D ſeptentrionalis deſcendēs planeta
inſinuatur: ſic M D meridianū deſcendentem: ⁊ M A meridianū aſcendenteꝫ
ſignificāt. Nunc demū que in dextra facie notant̄ addiſcamus. Sed bonā hui⁹
interpretamenti partē titulus capitalis abſoluit. Quippe aſpectus lune ad ſolē
et planetas ſex colūnulis exponunt̄: que ſolis ac planetarꝫ ſex proprias notas in
capitibus preferunt. aſpectuū quidē differentijs per characteres etiam ſuos de/
ſignatis: horis aūt quibus aſpectus ipſi perficiunt̄ a meridie initiū ſumentibus.
Uerum cōiunctiones luminariū atqꝫ oppoſitiones non ſolū horis ſed ⁊ minutis
earum adnotantur in colūnula ſolis: iuxta quā etiā a ſiniſtris eſt numerus dierꝫ
menſis cuiuſqꝫ vt aſpect⁹ vniuerſi temporib⁹ certis poſſint aſſignari. Sequunt̄
aſpect⁹ ſolis ⁊ planetarū inter ſe ſparſim prout ratio motuū exigit inſerti. Neqꝫ
deeſt lune cū capite caudaqꝫ draconis ſui cōgreſſio. Poſtremo peculiare quod
dam planetis a ſolis accidens indicat̄: quando videlicet orientales occidenta/
leſue ſint. Tres quidem ſuperiores ſaturnus iupiter ⁊ mars orientales dicūtur
q̄diu ſol ab eis poſt coniunctionem recedens ad oppoſitioneꝫ eorum procedit:
qua peracta occidentales appellant̄ donec iterum̄ eis coniungitur. Uenus aūt
et mercurius q̄diu ſolem occidenteꝫ veſperi inſequuntur: occidentales dici ſo/
lent. dum aūt mane ſolem antecedunt orientales denominari cōſueuerūt. Hu/
iuſcemodi accidentia duplices inſinuant ſyllabe or ⁊ oc in capitibus quinqꝫ co/
lumnularū poſite. Et hacten⁹ quidem de motibus ipſis ac paſſionibus que ad
cos ſequuntur. Quantas aūt cōmoditates prebeant res ille ad exercitia medi/
corum multimoda ad genituram humanaꝫ: ſuamqꝫ reuolutionē: item ad aeris
mutationē: ad principia operum que vulgo dicuntur electiones: ad alioſqꝫ vſus
ciuiles innumeros proprio deinceps cōmentatio abunde explicabitur.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg

Tabella lune

gr	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓
0	4	9	10	8	6	8	13	16	15	8	2	0
2	4	9	10	8	6	8	13	16	14	8	1	0
4	5	9	10	8	6	8	13	16	14	7	1	0
6	5	9	10	8	6	9	13	16	14	7	1	1
8	5	10	10	7	6	9	14	16	13	6	1	1
10	6	10	10	7	6	9	14	16	13	6	0	1
12	6	10	10	7	6	9	14	16	13	5	0	1
14	6	10	10	7	6	10	15	16	12	[illegible]	0	1
16	7	10	10	7	6	10	15	16	12	4	0	2
18	7	10	9	6	6	10	15	16	11	4	0	2
20	7	10	9	6	7	11	15	16	11	3	0	2
22	8	10	9	6	7	11	16	16	10	3	0	3
24	8	10	9	6	7	11	16	16	10	3	0	3
26	8	10	9	6	7	12	16	15	9	2	0	3
28	8	10	8	6	7	12	16	15	9	2	0	4
30	9	10	8	6	8	13	16	15	8	2	0	4

[illegible]

Characteres ſignorum zodiaci

♈	Aries	♌	Leo	♐	Sagittarius
♉	Thaurus	♍	Uirgo	♑	Capricornus
♊	Gemini	♎	Libra	♒	Aquarius
♋	Cancer	♏	Scorpio	♓	Piſces

Characteres planetarum

♄	Saturnus	☿	Mercurius
♃	Jupiter	☽	Luna
♂	Mars		
☉	Sol	☊	Caput
♀	Uenus	☋	Cauda

Characteres aſpectuum

☌	Coniunctio
☍	Oppoſitio
✱	Sextilis
□	Quartus
△	Trinus

83

[illegible]

	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	☊	☋	
♈	5	5	8	8	3	2	0			
♉	3	2	5	9	10	3	8			
♊	5	6	3	1	2	10	0	4		
♋	2	6	5	0	6	3	9			
♌	6	6	3	8	2	2	0			
♍	2	2	5	1	6	12	3			
♎	10	6	2	0	6	5	1			
♏	2	2	11	1	6	2	3			
♐	6	10	2	3	2	3	1		4	
♑	7	3	10	[illegible]	5	2	3			
♒	10	5	2	0	3	6	1			
♓	3	8	6	0	9	2	3			

¶ He dignitates planetarum in ſignis notande ſunt permaxime in iudicijs.

¶ Prognoſtica in tacuinos ex prolixis in compendium redacta

Q Uam vim reuolutiones aſcendentiū annoꝝ mundi ac menſiū an
ni in celi figura habeāt quā ſolis cū luna coitus ⁊ pleniluniū: quā
vtriuſqꝫ deliquiū: aſpectuſqꝫ tum inter ſe: tū cum reliqs planetis:
planetarūqꝫ mutui: qd in obliquo circulo diuerſis climatibꝰ regi
onibus decurſus ſolis diuerſos locoꝝ ⁊ ciuitatū aſcendētes ſcdm
varias planetaꝝ: ſiderū ac ſignoꝝ applicatōes ⁊ natas agūt: tpaqꝫ
ver dico eſtatē autumnū ⁊ hiemē: qa nimiū prolixū eſt: ac multo maioris capax
laboris ꝑtermi: timꝰ: q̄ ſiqs noſſe voluerit diligētiuſue excutere: ad eū librū clau
dij ptholomei delegamꝰ: qd quadripartitū inſcribit: vbi hec vberrime maximis
argumētis explicant. Nūc ea tm̄ nos cura teneat hoc cōmētariolo craſſiori quo
fieri poſſit mō ex almanach aeris mutatōes inchoatōes operū medicoꝝ idone
as curationes: agri vineaꝝ ⁊ arborū cultꝰ: quo vnicuiqꝫ in ſuis operibꝰ facile de
promptu ſit qd agere euitareqꝫ debeat: explicare. Quāobrē aduertendū aīo eſt
zodiacū: in quo duo lūinaria cū qnqꝫ planetis cōtinue ferunt ſigna duodecim te
nere: in quoꝝ quolibet. 30. gradꝰ ſunt. Gradus aūt vnꝰ nihil amplius. 60. minut
cōtinet. Noīa ſignoꝝ ſunt. Aries. thaurꝰ. gemini. cācer. leo. virgo. libra. ſcorpius
ſagittariꝰ: capricornꝰ. aquariꝰ. piſces. ¶ Affectōes aūt horū quas aſtronomi na
turas ſeu cōplexiones dicūt ſunt he. ¶ Aries leo ⁊ ſagittariꝰ ſigna ſunt ignea ca
lida ⁊ ſicca maſculina diurna colerica ⁊ orientalia. Ex membris aries caput: leo
dorſum ac latera: ſagittariꝰ coxas hñt ¶ Gemini vō libra ⁊ aquariꝰ aerea ſunt ca
lida humida maſculina diurna ſanguinea occidētalia. Ex mēbris hūanis gemi
ni humeros brachia manꝰ: libra vmbilicū lūbos inferiora ventris: aquariꝰ cru